

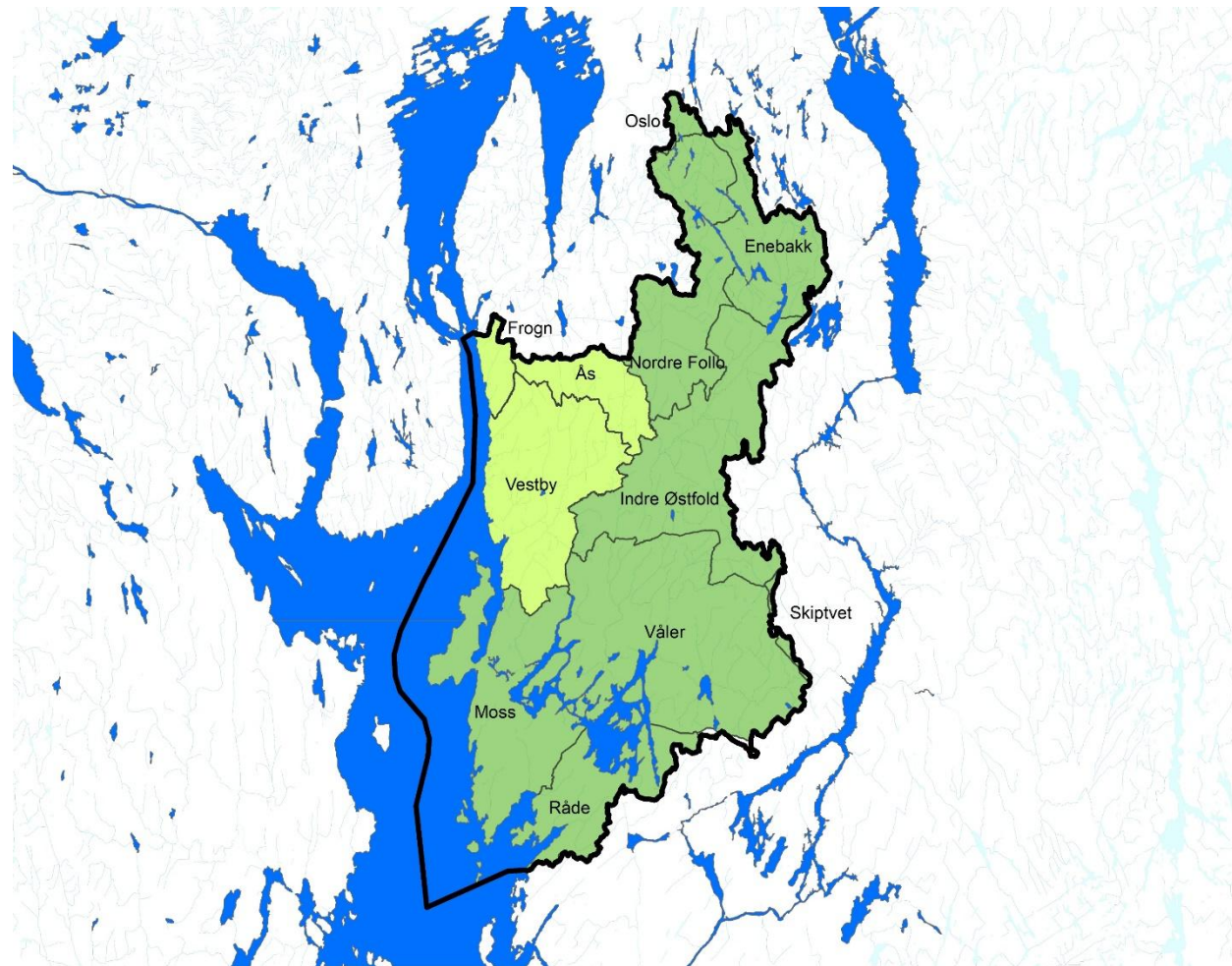
Fordelene for kommunene ved å samarbeide i et vannområde

Seminar Norsk Vannforening, 10. juni 2026

Reidar Kaabbel, ordfører i Våler kommune og styreleder i vannområde Morsa

Vannområde Morsa

Bakgrunn for samarbeidet:

Dårlig vannkvalitet i Vansjø

- Drikkevannskilde
- Viktig rekreasjonsområde

Kommunene rundt Vansjø skjønnte det var behov for samarbeid for å gjennomføre tiltak:

- Kunnskap
- På tvers av sektorer
- Alle kommunene i nedslagsfeltet

Morsa-prosjektet etablert i 1999

- Avløp
- Landbruk

I dag vannområde Morsa, med 9 kommuner

Giftige blågrønne alger farget vestre og nedre Vansjø grønn, og førte til badeforbud fra 2001-2007. Foto: Eva Skarbøvik/Bioforsk

Innsats nytter!

Giftige blågrønne alger farget vestre og nedre Vansjø grønn, og førte til bade-
forbud fra 2001-2007. Foto: Eva Skarbøvik/Bioforsk

NYHETER

Fikk endelig badeplassen tilbake

F.h. Henrik L. Guterud, Sara Johansen, Sander Cornelius Linder Halnes og Julie Dahl koste seg stort med å bade i Nesparken i går.

Publisert: 11.07.08 02:00

Del

Men fortsatt behov for innsats – både for Vansjø, bekkene og Oslofjorden!

Sommeren 2019 – nye oppblomstringer av giftproduserende alger

Nå frarådes bading i Nesparken

IKKE BAD: Moss kommune ber badelystne vente med badingen i Nesparken inntil videre. Foto: Henrik Skolt

God økologisk
tilstand →
ivareta
brukerinteresser

Organisering av vannområde Morsa

Vannområdeutvalget Morsa

Ordførere fra 9 kommuner, **politikere** fra Østfold og Akershus fylkeskommuner, representanter fra Statsforvalteren ØBOA, Statens vegvesen og NVE

Observatører: Representanter fra Østfold bondelag, Akershus bondelag, Østfold Bonde- og Småbrukarlag, Forum for natur og friluftsliv Østfold, Forum for natur og friluftsliv Akershus, MOVAR

Arbeidsutvalg

To valgte representanter fra vannområdeutvalget i tillegg til styreleder

Daglig leder

(fast ansatt – full stilling)

Temagruppe
avløp

Temagruppe
landbruk

Temagruppe
økologi

Omfattende tiltak

- Miljøkrav i landbruket siden 2005
- Opprydding i spredt avløp siden 2002
- Kommunalt avløp – store investeringer
- Overvann – felles overvannsveileder
- Restaureringsprosjekter med blant annet treplanting

Viktig med engasjement, god forståelse og forankring hos politikere, innbyggere og bonden!

Overvåking og felles kunnskapsgrunnlag

- Helhetlig overvåking av vassdragene
- Gode overvåkingsdata med lange tidsserier gjør det mulig å analysere utvikling
- Artskartlegging:
  - Elvemusling
  - Edelkreps
  - Fiskesamfunn

Foto: Carina R. Isdahl

FAKTAARK 2026 VANNOMRÅDE MORSA

Hobeleva fra en strekning med velfungerende kantsoner, som bidrar til bedre vannmiljø i Morsa. Foto: Carina R. Isdahl.

Vannkvalitet i vannområde Morsa i 2025

Vansjøbassengene Storefjorden og Vanemfjorden og innsjøen Mjør hadde moderat tilstand i 2025, mens Saabyvannet hadde dårlig tilstand. Samtidig har tap fra land til vann av både fosfor og jord blitt redusert, hvis vi tar endringer i nedbør og vannføring med i beregningene. Det betyr at Morsas innsats for å bedre vannkvaliteten fortsetter å gi resultater, men at tiltaks gjennomføringen må fortsette. Et kostnadseffektivt tiltak, i tillegg til avløps- og jordbruks tiltakene, er å plante flere trær og busker langs med bekke- og elveløpene.

I 2023 kom en ny forskrift om regionale miljøkrav i jordbruksret som bl.a. omfatter Morsa¹. Forskriften krever bl.a. kantsoner (gras eller stubb) langs vassdrag, og har strengere krav for endret jordarbeiding enn tidligere forskrift som gjaldt for bl.a. Vansjø-Hobelvassdraget² (2011-2015). Det er første gang nedberfattet til Høienvassdraget inngår i et slikt regionalt regelverk. Det er derfor spennende å se om denne intensiveringen av tiltak har hatt effekt, og da kanskje særlig i Høien, siden tiltaks gjennomføringen har vært omfattende i lengre tid i andre deler av Morsa.

Desverre var det usikkerheter rundt de analytiske laboratorieresultatene av fosfor i 2023, og det er derfor noe utfordrende å tolke datasetningen for flere år, med data kommer til.

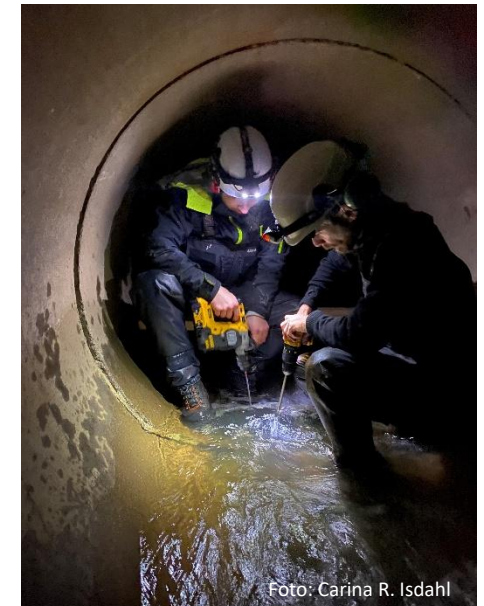
Vansjø er det viktig å fortsette med tiltak for å fortsette å redusere tap av næringsstoff til vassdraget, både i jordbruks- og avløpssektoren.

¹ <https://lovdata.no/dokument/Utdragslov/2023-06-15-82>
² <https://lovdata.no/dokument/Utdragslov/2011-06-21-214>

WWW.MORSA.ORG

Prosjekter

- Godt etablerte nettverk gjennom vannområdet
- Søker aktivt om prosjektmidler
- Samarbeid
- Får gjort mye mer enn om hver kommune jobber på egenhånd

Pådriver-rolle

- Møter med Stortingspolitikere
- Lokalpolitisk verksted for Oslofjorden
- Innspill om miljøkrav i landbruket
- Innspill om avløpsinvesteringer

Tøffe prioriteringer
som lokalpolitiker
gir gode resultater

Moss Avis

**Smiler over bedre
vannkvalitet i Vansjø:
- Nå bader vi igjen, og
det lukter ikke**

Pilotvannområde

Besøk av miljøvernministeren fra
Myanmar oktober 2012

Vi må jobbe sammen for å nå målene!

Vannområdene er organisert for
samarbeid og samhandling

Innhente og dele kunnskap

Bindeledd mellom forskning,
forvaltning, politikk og næring

Prosjekter og tiltaksgjennomføring